

JAROSLAV KAISER

narozen 1919 v Lázních Bělohradě.

V letech 1945—1950 studoval na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze u prof. A. Strnadla.

VÝSTAVY

1958 DVŮR KRÁLOVÉ N/L
1961 PRAHA
1965 ROŽDALOVICE
1968 OLOMOUČ
1968 GOTTWALDOV
1969 HRADEC KRÁLOVÉ — DŮM UMĚLCŮ
1970 PRAHA — HOLLAR
1974 CHRUDIM
1975 LIBEREC — OBLASTNÍ GALERIE

Dále své práce a ex libris
vystavoval na výstavách
v Sofii, Hamburgu, Quebecku, Koblenci, Bologni,
Cremoně, Lübecku, Regensburgu, Mnichově,
Teheráně, Bruselu, Saarbrückenu,
v Malborku aj.

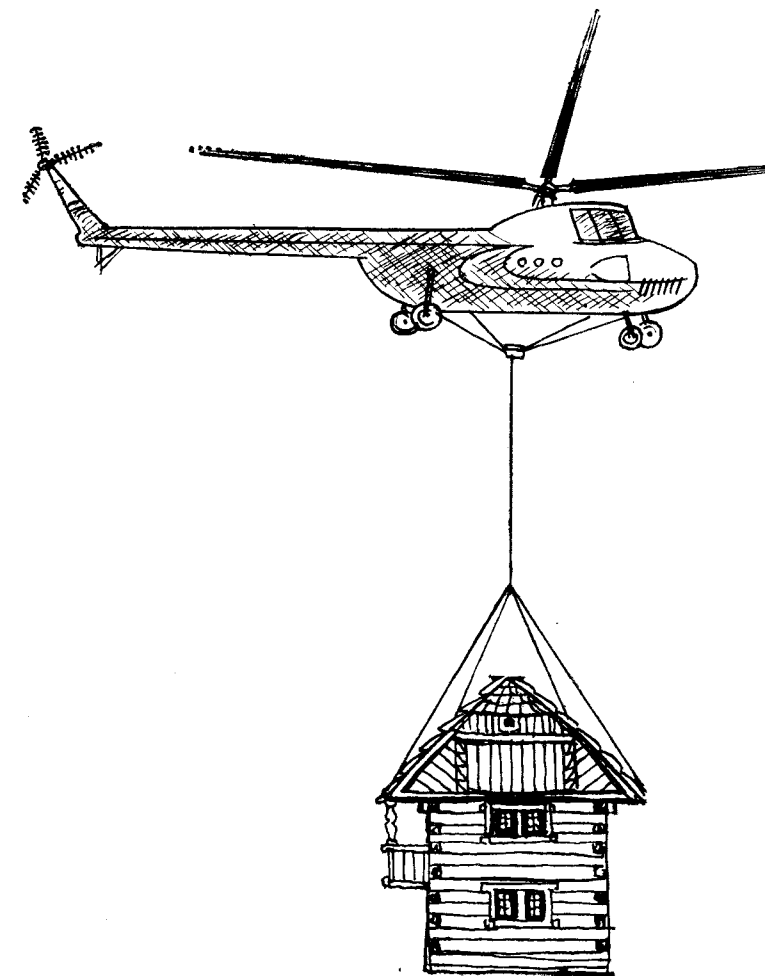
Výstavy ilustrací a grafiky v rodném domě Václava Šolce v Sobotce. Sezóna 1979. Pořadatelé: Okresní galerie v Jičíně, Osvětová beseda v Sobotce, Spolek sběratelů a přátel ex libris, kolektivní člen České společnosti pro estetiku při ČSAV v Praze, Albatros, nakladatelství pro děti a mládež v Praze. Vytiskl Mír, n. p., závod 6, provoz 61, Praha 2, tř. Lidových milicí 22.

JAROSLAV KAISER

GRAFIKA

*Rodný dům
Václava Šolce*

Sobotka duben 1979

JAROSLAV KAISER se vyučil profesi, kterou dnes už v seznamu učňovských oborů nenajdeme. Vyučil se litografem. Byla to práce náročná. Vyžadovala fyzickou zdatnost, bystré oko a jistou ruku. Příprava kamenné desky ke kreslení byla totiž pěkná dřina. A kreslit na tu teple bílou plochu co určovala předloha a nakreslit to tolikrát, kolik na ní bylo barev, to vyžadovalo soustředěnou pozornost, trpělivost a opravdové zaujetí. Touto grafickou technikou se dělaly plakáty, viněty, barevné přílohy do knih... Litograf musel umět přesně kreslit a jeho práce musela mít vlastnost zrcadla: věrně zpodobnit originál. Vlastní invence sem měla vstup zakázán. To mohlo vyhovovat tomu, komu stačilo zvládnout řemeslný fortel. Ale co ten, komu se na bílou plochu kamene promítaly vlastní zážitky, vlastní zkušenosti, vlastní poznání? Mohl je potlačit a zůstat u dobrého řemesla, nebo jim popustit. Pak musel hledat cestu, jak na to. Snadno se překreslí předloha, ale to, co vnucuje vlastní představa či zážitek? K tomu sebelíp zvládnuté řemeslo nestačí. Tak se Jaroslav Kaiser znovu učil kreslit. A malovat. Po zákonu umění. Bylo to těžké, protože čas války múzám příliš nepopřává. Co začal v Sychrově škole v roce 1942, to dokončil po válce na Vysoké škole uměleckoprůmyslové u prof. Antonína Strnadla.

Grafice však zůstal věrný. Ať jako dlouholetý profesor na Střední odborné škole výtvarné v Praze, kde vyučuje a iniciativně do výuky prosazuje nové grafické techniky, nebo jako umělec, který si ze své někdejší profese přinesl poctivost, jakou ta práce v člověku sílila. I v tom, co ho odvedlo z litografické dílny do prostoru umění. Je to ono věčné klukovství, které zůstává v muži, jeho zvědavost, jeho snění, jeho zarputilá snaha dohlédnout konce každé záhady, touha proniknout na kloub každému tajemství, ať už je to tajemství oblázky, (co kdyby to byla

pecka, skrývající nádheru achátu?), nebo věčné záhady života... V grafických listech Jaroslava Kaisra z uplynulého čtvrtstoletí můžeme také sledovat, jak se jeho poznání prohlubovalo, jak pronikal od podoby ke složitosti každého jevu. Zdánlivě to zkomplikovalo, „znehlednilo“ jeho výtvarný projev, protože ho to vedlo a vede k využívání nových způsobů grafické techniky. Jeho dřevoryty a linoryty, které stojí na počátku, svými konturami a barevností prozrazují snahu dostat se výtvarným výrazem za podobu jevu. Tahle Kaisrova nespokojenost, tahle jeho nesmiřitelnost s „realitou viděného“ mi vysvětluje to, co mě na jeho grafických listech fascinuje: je to jejich poznamenání člověčenstvím. Pečet tohoto výsostného živlu nese každý jev či situace, které zpodobuje. Kombinovaná grafická technika, kterou dnes pracuje a kterou mu nabízí serigrafie, může na první pohled vyvolat domněnku o podlehnutí technice. Tím spíše, že nás jeho současné grafické listy zavalí zdáním chaosu. Ale — cítíte, jak právě ten chaos přitahuje? Jak zpozorňují naše oči? Jak rozeznáváme jednotlivé detaily? Jak pronikáme jejich souvislostmi, až se nám grafický list objeví v nové podobě, v novém světle? Tedy: ne chaos, ale řád. Řád, který dává člověk, jenž nepotlačuje svou bytostnost, ale naopak pro ni hledá nové možnosti, nové prostory. Technika umožnila proniknout na práh vesmíru. Dřív, než přistál na Měsíci první modul, nechal tu přistát J. Kaiser modul svůj. Že předešel, domyslel dobu? Proč stojíme před takovým výtvarným dílem v údivu? To přece není žádná věštba. Umělcova fantazie, (živená z pramenu věčného dětství v člověku), si tu podává ruku s reálnými, byť v tom okamžiku ještě tajenými, výpočty vědců a konstruktérů. Cože mu dodává odvalu? To, co je podstatným znakem umění: lidskost. K ní patří i odvěké touhy člověka, jejichž naplnění je jen novou startovací rampou k jejich umocnění, k jejich nové podobě. Grafické listy Jaroslava Kaisra jsou tedy jakousi výtvarnou kronikou současné

podoby toho, co člověk dokázal, objevil, kam až dosáhl. Jestliže soudobá technika provokuje tvůrce-grafika, aby jí dal podobu podle obrazu vlastního srdce, pak nás jiné jeho grafické listy vedou k pokoře před zázraky života, před umem, dovedností, odvahou a statečností těch, kdo dnes prošlapávají stezku tam, kde zítra povede široká autostráda. To je smysl takových listů, jako je např. Pocta Holubovi nebo Darovaný život — list inspirovaný prvními transplantacemi srdce.

Nad grafikou Jaroslava Kaisra si také znovu uvědomujeme význam výtvarného umění pro kultivaci obecného poznání: Ne kopie skutečnosti, ale její co nejreálnější vyjádření, to znamená její průmět a zpodobení v rovině a na úrovni soudobého špičkového poznání. Že je to zájem naší společnosti, o tom svědčí i ten fakt, že byl Jaroslav Kaiser už nejednou povolán k tomu, aby vytvořil návrh na naše nejrozšířenější výtvarné objekty — na poštovní známky. A byla-li zmínka o pečeti člověčenství, kterou jeho grafická tvorba nese, nechť stvrzením toho je i tento fakt: Jaroslav Kaiser je tvůrcem ex libris, jejichž počet je dnes už úctyhodný. Dělá je stejnou technikou, jako velké listy. A kniha by sotva snesla, kdyby na tom byl sebemenším lístku, který je do ní vlepován jako erb, nebyl neúčastný projev techniky zatlačen živoucí vroucností, obdivem a láskou k člověku, důvěrou ve velikost jeho práce i ve věčnou mladost jeho srdce.

I to je mi důkazem tvůrčí opravdovosti našeho krajana, bělohradského rodáka Jaroslava Kaisra.

Jaroslav Šimůnek